

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ	1
2. ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ	5
2.1. ΟΙ ΔΥΟ ΠΛΕΥΡΕΣ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ.....	5
2.2. Η ΕΡΕΥΝΑ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ.....	6
2.2.1. Πηγές.....	6
2.2.2. Θεωρίες για την προέλευση της μουσικής.....	8
2.2.3. Εμφάνιση της μουσικής: αρχαιολογικά ευρήματα και η ερμηνεία τους με βάση πορίσματα της εθνομουσικολογίας.....	10
2.2.3.1. Μουσική στις σύγχρονες πρωτόγονες κοινωνίες.....	11
2.2.3.2. Η μουσική στις πρωτόγονες κοινωνίες της παλαιολιθικής και νεολιθικής εποχής.....	17
3. ΟΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑΣ – ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΡΩΜΗ	29
3.1. ΓΕΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑΣ.....	29
3.2. ΑΡΧΑΙΟΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ (ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ, ΑΙΓΥΠΤΟΣ, ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ).....	33
3.2.1. Μεσοποταμία.....	33
3.2.1.1. Γενική ιστορική επισκόπηση.....	33
3.2.1.2. Μουσικός πολιτισμός.....	34
3.2.2. Αίγυπτος.....	39
3.2.2.1. Γενική ιστορική επισκόπηση.....	39

3.2.2.2.	Μουσικός πολιτισμός	39
3.2.3.	Παλαιστίνη.....	42
3.2.4.	Ισραήλ	42
3.2.4.1.	Γενική ιστορική επισκόπηση	42
3.2.4.2.	Μουσικός πολιτισμός	43
3.3.	ΑΡΧΑΙΟΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ	45
3.3.1.	Κίνα.....	45
3.3.1.1.	Γενική ιστορική επισκόπηση	45
3.3.1.2.	Μουσικός πολιτισμός	46
3.3.2.	Ινδία	54
3.3.2.1.	Γενική ιστορική επισκόπηση	54
3.3.2.2.	Μουσικός πολιτισμός	55
3.4.	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ	57
3.4.1.	Πηγές.....	58
3.4.2.	Ιστορική επισκόπηση.....	62
3.4.2.1.	Η μουσική στον μινωικό, κυκλαδικό και μυκηναϊκό πολιτισμό — Η μουσική στα ομηρικά χρόνια	64
3.4.2.2.	Αρχαϊκή και κλασική εποχή (7ος/6ος και 5ος αιώνας π.Χ.)...67	
3.4.2.3.	Μετά την κλασική εποχή	73
3.4.3.	Μουσικά όργανα.....	75
3.4.4.	Μερικά στοιχεία θεωρίας	77
3.4.4.1.	Τετράχορδο, γένη, συστήματα, αρμονίες, τόνοι/τρόποι	77
3.4.4.2.	Υπολογισμός των διαστημάτων.....	89
3.4.5.	Σημειογραφία — πρακτικές πηγές	94
3.5.	Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΡΩΜΗ	95
3.5.1.	Γενική ιστορική επισκόπηση	95
3.5.2.	Μουσικός πολιτισμός	95
4.	ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ Α' (ΜΕΧΡΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ 13ου ΑΙΩΝΑ).....	101
4.1.	ΓΕΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ	103
4.2.	ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΗΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΛΑΤΡΕΙΑ.....	110
4.2.1.	Πρωτοχριστιανική και παλαιοχριστιανική εποχή.....	110
4.2.2.	Γρηγοριανό μέλος	121
4.2.2.1.	Χορικό και cantus planus — μερικά ζητήματα ορολογίας....	121

4.2.2.2.	Η λειτουργία και το Officium	123
4.2.2.3.	Θρύλος και μουσικοϊστορική πραγματικότητα — Το παλαιότερο ρεπερτόριο	127
4.2.2.4.	Πηγές, θεωρία και χαρακτηριστικά της μουσικής	132
4.2.2.4.1.	Μουσική σημειογραφία	133
4.2.2.4.2.	Παρέκβαση — Κλίμακα και τρόπος	134
4.2.2.4.3.	Θεωρία	136
4.2.2.4.3.1.	Διδασκαλία περί εξαχόρδων — Ονόματα (claves) και συλλαβές (voces) των φθόγγων	136
4.2.2.4.3.2.	Οι τρόποι	144
4.2.2.5.	Τρόπος (tropus) και sequentia	158
4.2.2.6.	Εξέλιξη και αναβίωση του γρηγοριανού μέλους	160
4.2.3.	Θρησκευτική μουσική μέσα κι έξω από την εκκλησία	161
4.2.4.	Εμφάνιση και ανάπτυξη της πρώιμης ευρωπαϊκής πολυφωνίας	165
4.2.4.1.	Τα πρώτα τεκμήρια	165
4.2.4.2.	Πρώιμη εξέλιξη	168
4.3.	ΚΟΣΜΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΗΝ ΦΕΟΥΔΑΡΧΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ	174
4.3.1.	Γενικές προϋποθέσεις εμφάνισης της κοσμικής μουσικής στην φεουδαρχική κοινωνία	174
4.3.2.	Το κοσμικό (μονοφωνικό) τραγούδι: φορείς και είδη	175
4.3.2.1.	Τρουαδούροι — Τρουβέροι — Minnesänger	175
4.3.2.1.1.	Τρουαδούροι	175
4.3.2.1.2.	Τρουβέροι	177
4.3.2.1.3.	Minnesänger	179
4.3.2.1.4.	Vagantes — Carmina Burana	179
4.3.2.2.	Μορφές και είδη	182
4.4.	ΣΧΟΛΗ ΤΗΣ NOTRE DAME ΚΑΙ ARS ANTIQUA	184
4.4.1.	Σχολή της Notre Dame	186
4.4.2.	Ars Antiqua	193
5.	ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ Β' (14ος ΑΙΩΝΑΣ) ...	199
5.1.	ΓΕΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ	199
5.2.	ARS NOVA	200
5.2.1.	Μουσική σημειογραφία	202

5.2.2.	Είδη μουσικής σύνθεσης — υφή — κοινωνικό περιβάλλον ...	205
5.2.3.	Πολυφωνική επεξεργασία του Ordinarium Missae	211
5.2.4.	Συνθέτες και θεωρητικοί	212
5.2.5.	Πρακτικές πηγές	213
5.3.	ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΟΥ ΤRECENTO (1330-1390 ΠΕΡΙΠΟΥ)	214
5.3.1.	Γενική ιστορική επισκόπηση	215
5.3.2.	Είδη μουσικής σύνθεσης	215
5.3.3.	Συνθέτες	217
5.3.4.	Πρακτικές πηγές	218
5.4.	ARS SUBTILIOR	219
5.5.	ΑΓΓΛΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ	221
5.6.	ΜΟΥΣΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ	222
6.	ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ	227
6.1.	Η ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΩΣ ΕΠΟΧΗ	227
6.2.	ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΟΝ 15ο ΑΙΩΝΑ — Η ΓΑΛΛΟΦΛΑΜΑΔΙΚΗ ΣΧΟΛΗ	231
6.2.1.	Γενική ιστορική επισκόπηση	231
6.2.2.	Η γαλλοφλαμανδική σχολή ως εποχή στην ιστορία της μουσικής	232
6.2.3.	Η γαλλοφλαμανδική σχολή από τις αρχές του 15ου μέχρι τις αρχές του 16ου αιώνα	233
6.2.3.1.	Συνθέτες	234
6.2.3.1.1.	Τζων Ντανστέϊμπλ (John Dunstable, μεταξύ 1380/1390-1453)	235
6.2.3.1.2.	Ζιλ Μπενσουά (Gilles Binchois, 1400ca—1460)	235
6.2.3.1.3.	Γκιγιώμ Ντυφαί ή Ντυφαϋ (Guillaume Dufay, 1400ca—1474)	235
6.2.3.1.4.	Γιοχάνες Όκεγκεμ (Johannes Ockeghem, 1420ca—1494/1496)	237
6.2.3.1.5.	Αντουάν Μπυνουά (Antoine Busnois, †1492)	238
6.2.3.1.6.	Γιάκομπ Όμπρεχτ (Jacob Obrecht, 1450ca—1505)	239
6.2.3.1.7.	Ζοσκέν Ντεπρέ (Josquin Desprz ή Des Pres, 1440ca—1521)	239
6.2.3.2.	Θεωρητικοί της μουσικής	240

6.2.3.3.	Είδη μουσικής σύνθεσης	241
6.2.3.3.1.	Λειτουργία	241
6.2.3.3.2.	Μοτέτο	244
6.2.3.3.3.	Chanson	244
6.2.3.4.	Γνωρίσματα υφής	245
6.2.3.5.	Πηγές - Εκδόσεις	252
6.3.	ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΟΝ 16ο ΑΙΩΝΑ	254
6.3.1.	Γενική ιστορική επισκόπηση	254
6.3.2.	Μουσική τυπογραφία	257
6.3.3.	Η γαλλοφλαμανδική σχολή τον 16ο αιώνα	258
6.3.3.1.	Συνθέτες	259
6.3.3.1.1.	Νικολά Γκομπέρ (Nicolas Gombert, 1500ca —1556ca)	259
6.3.3.1.2.	Ιάκωβος Κλέμενς νον Πάπα (Jacobus Clemens non Papa, 1510ca—1556/8)	260
6.3.3.1.3.	Άντριαν Βιλλάερτ (Adrian Willaert, 1490ca—1562)	260
6.3.3.1.4.	Ορλάντο ντι Λάσσο (Orlando di Lasso, 1532ca—1594)	262
6.3.3.1.5.	Άλλοι συνθέτες	263
6.3.3.2.	Θεωρητικοί	263
6.3.3.2.1.	Τζοζέφο Τσαρλίνο (Giuseffo Zarlino, 1517—1590)	264
6.3.3.2.2.	Ερρίκος Γκλαρεάνους (Henricus Glareanus, 1488—1563)	264
6.3.3.3.	Είδη μουσικής σύνθεσης - γνωρίσματα	265
6.3.4.	ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΗ	266
6.3.4.1.	Λαϊκά μεταρρυθμιστικά κινήματα και μουσική — το χουσιτικό χορικό	266
6.3.4.2.	Η προτεσταντική εκκλησιαστική μουσική — Το χορικό	268
6.3.5.	ΕΘΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ	274
6.3.5.1.	Ιταλία	274
6.3.5.1.1.	Canto carnascialesco	274
6.3.5.1.2.	Φρόττολα	275
6.3.5.1.3.	Βιλανέλα	275
6.3.5.1.4.	Λάουντα	276
6.3.5.1.5.	Μαντριγκάλι	276
6.3.5.2.	Γαλλία	278
6.3.5.3.	Γερμανία	280
6.3.5.4.	Άλλες χώρες	283
6.3.5.4.1.	Αγγλία	284

6.3.5.4.2.	Ισπανία	285
6.3.5.4.3.	Πορτογαλία	286
6.3.5.4.4.	Ανατολική Ευρώπη	286
6.3.6.	Οργανική μουσική.....	287
6.3.7.	ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΙΣΟ ΤΟΥ 16ου ΑΙΩΝΑ - ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑ- ΓΕΝΝΗΣΗΣ	290
6.3.7.1.	Αντιμεταρρύθμιση και μουσική - Η Ρωμαϊκή Σχολή.....	291
6.3.7.1.1.	Παλεστρίνα	293
6.3.7.1.2.	Άλλοι συνθέτες	294
6.3.7.2.	Η Βενετσιάνικη Σχολή	295
6.3.7.2.1.	Αντρέα Γκαμπριέλι (Andrea Gabrieli, 1510/1520-1586)	296
6.3.7.2.2.	Τζιοβάννι Γκαμπριέλι (Giovanni Gabrieli, 1555ca—1612).....	297

7. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ..... 299

7.1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	299
7.2.	ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ	302
7.2.1.	Βιβλιογραφία	302
7.2.2.	Σημειώσεις	303
7.3.	ΟΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑΣ — ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΡΩΜΗ.....	303
	Σημειώσεις	303
7.4.	Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ Α΄ & Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ Β΄	306
7.4.1.	Βιβλιογραφία	306
7.4.2.	Σημειώσεις	307
7.5.	ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ	309
7.5.1.	Βιβλιογραφία	309
7.5.2.	Σημειώσεις	310

ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ 315